

Uitkomsten accountants- controle en overige informatie 2018

Verslag voor het algemeen bestuur en
de directie van

Gemeenschappelijke Regeling
Veiligheidsregio

Limburg-Noord | april 2019

Het algemeen bestuur en de directie van
Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord
Postbus 11
5900 AA VENLO

Maastricht, 12 april 2019

REQ3356802/mm

Uitkomsten controle en overige informatie 2018

Geachte leden van het algemeen bestuur en de directie,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening 2018 van Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord (hierna: VRLN).

Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ Uitkomsten jaarrekeningcontrole
- ▶ Kwaliteit beheersorganisatie
- ▶ Rechtmatigheidsbeheer

De kernpunten van de controle en onze overwegingen daarbij zijn nader toegelicht in dit verslag.

Onafhankelijkheid behoort tot de grondbeginselen van ons beroep.

Wij garanderen u onze onafhankelijkheid en hebben hierover een nadere uiteenzetting opgenomen in de bijlage.

De huidige ontwikkelingen in het accountantsberoep nemen wij zeer serieus en wij streven naar een heldere communicatie richting u en het maatschappelijk verkeer. Wij danken u voor de mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van het bestuur en management te voeren. Dit vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. N.A.J. Silverentand RA
Externe accountant

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze rapportage	3	Bijlagen	21
		▶ Onafhankelijkheid en controleproces	25
		▶ SiSa-bijlage	
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	5	Totaal aantal pagina's in dit rapport: 25	
▶ Conclusie van de controle			
▶ Onze analyse van het resultaat 2018 en financiële positie			
▶ Onze analyse van uw belangrijkste schattingen			
▶ Overige aandachtsgedieden en bevindingen in de controle			
Kwaliteit beheersorganisatie	14		
Rechtmatigheidsbeheer	16		

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunt	Uitkomst
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	
Inleiding	Voor u ligt het verslag van bevindingen van ons als accountant van VRLN. Wij hebben de opdracht gekregen om de jaarrekening 2018 van VRLN te controleren. In dit verslag lichten wij onze bevindingen naar aanleiding van de door ons uitgevoerde werkzaamheden toe. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij de medewerking van de organisatie ontvangen waardoor de jaarrekeningcontrole in prettige samenwerking is verlopen. Hierdoor hebben wij dit intensieve traject op een adequate wijze kunnen afronden.
Conclusie van onze controle	Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening 2018 van VRLN. Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2018 zijn ingericht in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de in de jaarrekening opgenomen balans en overzicht van baten en lasten inclusief toelichting een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van VRLN. Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole Sisa 2018. Hierbij hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd.
De jaarrekening is rechtmatig	Wij hebben bij de jaarrekening 2018 van VRLN een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2018 in overeenstemming zijn met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder uw verordeningen en het controleprotocol WNT.
Rechtmatigheidsbeheer	Bij onze rechtmatigheidscontrole hebben wij ons gericht op de naleving van de Europese aanbestedingsregels. Het eigen aanbestedingsbeleid van VRLN maakt geen onderdeel uit van onze controle, dit aanbestedingsbeleid is niet vastgesteld door het algemeen bestuur en is tevens geen onderdeel van het normenkader. Bij onze controle van de aanbestedingen zijn geen onrechtmatigheden gebleken welke van materiële aard zijn. Echter hebben wij op basis van onze werkzaamheden wel enkele aanbevelingen inzake de toekomstige aanbesteding van diensten en leveringen.

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunt	Uitkomst
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	
Wet Normering Topinkomens	Wij hebben de juistheid en volledigheid van de Wet Normering Topinkomens en de daaruit voortvloeiende toelichting gecontroleerd. Hierbij hebben wij geen bijzonderheden vastgesteld. Wij hebben vastgesteld dat de toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
Controleverschillen	Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die VRLN heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Hieruit volgen een aantal controleverschillen. Deze controleverschillen zijn allen verwerkt in de definitieve versie van de jaarrekening.
Prestatielevering	Als onderdeel van onze controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening hebben wij specifieke aandacht besteed aan de controle op onderbouwing van exploitatielasten door middel van een bewijsstuk prestatielevering. Bij onze controle hebben wij een rechtmatigheidsonzekerheid geconstateerd voor één inkoop waarbij geen bewijsstuk van prestatielevering meer beschikbaar was. Het geprojecteerde bedrag op basis van dit item is lager dan de onzekerheidstolerantie zoals opgenomen in het controleprotocol. Derhalve leidt dit niet tot een onzekerheid voor onze controle.
Kwaliteit beheersorganisatie	
Financieel afsluitproces	Het financieel afsluitproces betreft het proces om vanuit de financiële administratie te komen tot de jaarstukken 2018. Wij hebben geconstateerd dat het financieel afsluitproces in de basis op orde is. Echter hebben wij op basis van onze werkzaamheden en geconstateerde controleverschillen nog enkele aanbevelingen inzake vastleggingen van de balansposities. Tevens hebben wij aanbevelingen inzake het inkoop- en aanbestedingsproces.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Controleverklaring

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening van VRLN over het boekjaar geëindigd op 31 december 2018. In deze verklaring bevestigen wij dat de betreffende jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva per 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Wij zijn van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming de relevante wet- en regelgeving, waaronder uw interne verordeningen.

De jaarrekening en het jaarverslag van VRLN dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording.

Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2018 van uw organisatie geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording. Op grond van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist, met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmamaverantwoording en de financiële paragrafen. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen aanwijzingen daarvoor.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat het algemeen bestuur de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Controleverschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die VRLN heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dienen te worden opgenomen of gerapporteerd.

Als gevolg hiervan heeft het management besloten om alle controleverschillen te corrigeren. Hieronder zijn de gecorrigeerde controleverschillen nader toegelicht.

Evaluatie controleverschillen

Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door de directie moeten worden gecorrigeerd. Wij hebben geëvalueerd in hoeverre de controleverschillen voortkomen uit een tekortkoming in de interne beheersing. Wij constateren dat een aantal van deze controleverschillen voortkomen uit bevindingen die reeds zijn gerapporteerd in de managementletter. Wij vragen u daarom om de relevante punten in de managementletter nogmaals in overweging te nemen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Bevindingen	Bedrag (€)	Toelichting	Gecorrigeerd?
1. Controleverschil bij voortgezette controle op investeringsfacturen	41.462	Bij onze voortgezette controle op de investeringsfacturen hebben wij vastgesteld dat in 2019 een factuur ontvangen is welke betrekking heeft op boekjaar 2018. Deze factuur is niet reeds voorzien in de jaarrekening 2018. Wij zijn derhalve van mening dat deze post als materieel actief op de balans opgenomen dient te worden. Verwerking van dit aspect leidt tot een stijging van de materiële vaste activa en de overlopende passiva. Wij hebben voorgesteld de materiële vaste activa en de overlopende passiva hierop aan te passen. Deze bevinding heeft geen impact op het resultaat.	Ja
2. Reclassificatie van overige schulden naar de overige vorderingen	95.663	Bij onze controle van de overige schulden hebben wij een significant debetbedrag op crediteurniveau geconstateerd welke in feite een vordering betreft. Wij hebben voorgesteld deze vordering onder de overige vorderingen te classificeren. Deze bevinding heeft geen impact op het resultaat.	Ja
3. Reclassificatie van overlopende activa naar Rekening-courantverhouding met het Rijk	500.000	Bij onze controle van de overlopende activa hebben wij geconstateerd dat het vooruit ontvangen bedrag vanuit het Rijk inzake de eenmalige bijdrage voor het Meldkamerdomein was verantwoord als overlopende activa. Wij hebben voorgesteld dit vooruit ontvangen bedrag onder de rekening-courantverhouding met het Rijk te classificeren. Deze bevinding heeft geen impact op het resultaat.	Ja
4. Saldering tussen overige schulden en overlopende passiva	29.000	Bij onze controle van de overlopende passiva hebben wij geconstateerd dat een schuld opgenomen was voor een post welke wel reeds betaald is geworden in 2018. Na het verrichten van additionele werkzaamheden stellen wij vast dat deze post ook debet is opgenomen onder de overige schulden. Deze posten vallen tegen elkaar weg. Wij hebben voorgesteld om deze twee posten te salderen. Deze bevinding heeft geen impact op het resultaat.	Ja

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2018 en financiële positie

Resultaat 2018 nader besproken

Het saldo van baten en lasten volgens uit het overzicht van baten en lasten over het jaar 2018 van VRLN bedraagt € 98.000 voordelig ten opzichte van een begroot saldo van € 101.000 voordelig.

Na onttrekkingen aan reserves voor een bedrag van € 215.000 en toevoegingen aan reserves voor een bedrag van € 966.000 bedraagt het gerealiseerd resultaat € 654.000 nadelig. Op bijna alle programma's is er sprake van een overschrijding dan wel onderschrijding. Wij constateren de hoogste overschrijding bij programma Veiligheid: Basisbrandweerzorg dat met name veroorzaakt wordt door toename van de vrijwilligerskosten als gevolg van een stijging van het aantal inzetten en het opstarten van meer opleidingen voor vrijwilligers. Voor een nadere toelichting van het resultaat van dit programma en andere programma's verwijzen wij naar de toelichting zoals opgenomen in het jaarverslag en in de jaarrekening.

Eigen vermogen

Per 31 december 2018 bedragen de bestemmingsreserves van VRLN € 3.102.000 (31 december 2017: € 2.513.000). De mutatie in de bestemmingsreserves bestaan voornamelijk uit een toevoeging van circa € 592.000 aan de Egalisatiereserve transitiekosten schaalvergroting meldkamer, een onttrekking van circa € 113.000 aan de Reserve CMA en een toevoeging van circa € 106.000 aan de Egalisatiereserve Kapitaallasten Brandweerzorg.

De toevoeging aan de Egalisatiereserve transitiekosten schaalvergroting meldkamer volgt met name vanuit een eenmalige bijdrage voor het Meldkamerdomein welke vanuit het Rijk ontvangen is.

De Egalisatiereserve Kapitaallasten Brandweerzorg is gevormd om kapitaallasten in de periode 2017-2020 van brandweermaterieel te egaliseren. De Reserve CMA is gevormd voor de vereffening van resultaten voor het Centraal Meld- en Actiepunt. De frictiekosten welke daaruit volgen zijn conform standaardbeleid aan de reserve onttrokken.

Naast bovengenoemde bestemmingsreserves bedraagt de algemene reserve per 31 december 2018 € 361.000 (31 december 2017: € 88.000). De mutatie bestaat enerzijds uit de bestemming van het resultaat van vorig boekjaar van € 110.000 aan de Algemene Reserve. Daarnaast bestaat de mutatie uit een toevoeging van € 10.000 inzake de Oranjekolom en een toevoeging van € 152.500 als gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur om de vrij besteedbare reserves op het niveau van het weerstandsvermogen te krijgen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2018 en financiële positie

Solvabiliteit en financiële positie

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor VRLN bedraagt 5,3% (2017: 5,5%). De beperkte afname van de solvabiliteit wordt voornamelijk veroorzaakt door de dotaties aan de reserves en het resultaat 2018. Het beleid van de VRLN ziet er op toe om het eigen vermogen niet hoger te laten zijn dan strikt noodzakelijk.

De algemene reserve bedraagt per 31 december 2018 € 361.000. Hierdoor kunnen eventuele tekorten beperkt opgevangen worden door middel van de algemene reserve. Per 31 december 2018 bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 1.250.000. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 1.044.000 bestaande uit de algemene reserve, de reserve transitiekosten schaalvergroting meldkamer, de reserve nieuwe huisvesting en het resultaat over het boekjaar. Het bestuur is van mening dat al deze reserves vrij aanwendbaar zijn. Het tekort van € 206.000 dient gecompenseerd te worden met een toename van de gemeentelijke bijdragen. In het afgelopen boekjaar is hier reeds opvolging aan gegeven door het Algemeen Bestuur. Wij adviseren het beleid inzake de verhoging van de vermogenspositie van VRLN door te zetten zodat VRLN eventuele financiële tegenvallers kan opvangen en hiervoor niet direct aanspraak hoeft te maken op een verhoging van de gemeentelijke bijdragen of een storting in het eigen vermogen door de gemeenten.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van uw belangrijkste schattingen

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van het bestuur beoordelen wij deze door de directie gemaakte schattingen. Wij kunnen instemmen met de door de directie gemaakte inschattingen en waarderingsgrondslagen. Onderstaand hebben wij een beschouwing ten aanzien van de belangrijkste schattingen opgenomen.

- Sensitiviteit schattingen hoog, door onzekere (externe) omstandigheden
- Sensitiviteit schattingen is gemiddeld
- Sensitiviteit schattingen ligt laag

Belangrijkste schattingen	Beoordeling 2018	Toelichting
Onderhoudsvoorziening Bedrijfsgebouwen		De onderhoudsvoorziening is gevormd voor toekomstig groot onderhoud van de panden aan de Nijmeegseweg te Venlo, de Drie Decembersingel te Venlo en de Oranjelaan te Roermond. Aan deze onderhoudsvoorziening ligt een onderhoudsplan ten grondslag. Conform artikel 44 lid 3 BBV is de doelstelling van deze voorziening gelijkmatige spreiding van lasten over meerdere begrotingsjaren. Gebaseerd op deze onderhoudsplannen vindt jaarlijks dotatie plaats om de kosten gelijkmatig te verspreiden. De onderhoudsplannen inzake de Drie Decembersingel te Venlo en de Oranjelaan te Roermond zijn in 2017 geactualiseerd door een externe partij. Het onderhoudsplan inzake de Nijmeegseweg te Venlo is in 2018 intern geactualiseerd door de teamleider Gebouwenbeheer. De teamleider Gebouwenbeheer is in 2018 in deze functie aangesteld. Hiermee is de expertise in huis gehaald om intern deze werkzaamheden uit te voeren. Wij adviseren om periodiek uw interne berekeningen te laten toetsen met externe opgaven.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van uw belangrijkste schattingen

Belangrijkste schattingen	Beoordeling 2018	Toelichting
Onderhoudsvoorziening Brandweerkazernes		De onderhoudsvoorziening is gevormd voor toekomstig groot onderhoud van de brandweerkazernes te Echt, Gennep, Mook, Venlo en Weert. Aan deze onderhoudsvoorziening ligt tevens een onderhoudsplan ten grondslag. Bij de controle van deze onderhoudsvoorzieningen hebben wij vastgesteld dat onze bevindingen uit voorgaand jaar voldoende opgevolgd zijn. In 2018 is dan ook op een juiste wijze rekening gehouden met het onderscheid tussen klein en groot onderhoud en op een juiste wijze rekening gehouden met niet te verrekenen btw.
Egalisatievoorziening ouderen, volwassenen- en jongerenmonitor		Deze egalisatievoorziening is gevormd voor de ouderen-, volwassenen- en jongerenmonitor om de lasten die hiermee samenhangen gelijkmatig te spreiden. Dit ligt in lijn met artikel 44 lid 3 BBV.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Overige aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Wet Normering Topinkomens

Naar onze mening zijn de door het bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2018 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Overige aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Prestatielevering

Tijdens onze controle van de exploitatielasten hebben wij specifieke aandacht besteed aan de controle van een bewijsstuk voor de prestatielevering. De onderbouwing van exploitatielasten middels een bewijsstuk prestatielevering is van invloed op de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening. Er bestaat namelijk een risico dat inkoopfacturen worden betaald en kosten worden opgenomen in de financiële administratie waar geen tegenprestatie voor is geleverd aan de gemeenschappelijke regeling. Bij onze controle hebben wij een rechtmatigheidsonzekerheid geconstateerd op basis van een aantal facturen waarbij geen bewijsstuk van prestatielevering meer beschikbaar was. Wij hebben dit bedrag afgezet tegen de getoetste populatie en zo de geschatte impact op de totaalpopulatie bepaald. De geschatte impact is lager dan de onzekerheidstolerantie die volgt uit het controleprotocol. Tevens is deze lager dan onze rapporteringstolerantie. Voor de materialiteitsgrenzen wordt verwezen naar de bijlage van dit verslag van bevindingen. Wij concluderen derhalve dat er geen materiële onzekerheid bestaat met betrekking tot onze controle op de prestatielevering van de exploitatielasten.

Voortgezette controle

De volledigheid van de overlopende passiva en voorzieningen was een specifiek aandachtspunt tijdens onze controle. Dit aandachtspunt volgt uit onze bevindingen uit voorgaand jaar waarbij wij enerzijds vastgesteld hadden dat kosten welke betrekking hadden op boekjaar 2016, in boekjaar 2017 verantwoord waren. Daarnaast hadden wij voorgaand jaar vastgesteld dat een aantal facturen welke in 2018 binnen waren gekomen maar betrekking hadden op 2017, niet in boekjaar 2017 verantwoord waren.

Als gevolg van deze bevindingen in boekjaar 2017, hebben wij specifieke aandacht hieraan besteed bij onze controle van de volledigheid van de overlopende passiva en voorzieningen in de jaarrekening 2018. Door middel van een voortgezette controle op het inkoopboek 2019 hebben wij integraal alle facturen boven een bepaald bedrag geïdentificeerd en getoetst of deze mogelijk betrekking hebben op 2018 en niet zijn opgenomen in de overlopende passiva of voorzieningen. Bij deze controle hebben wij één factuur geïdentificeerd welke betrekking heeft op boekjaar 2018 en welke niet verantwoord was in de jaarrekening 2018.

Onze bevinding is gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening. Wij concluderen derhalve dat er geen materiële onjuistheid bestaat met betrekking tot de volledigheid van de overlopende passiva en voorzieningen. Wij adviseren u om de volledigheid van transitorische posten intern goed te bewaken. Hiervoor verwijzen wij naar ons advies in de managementletter.

Kwaliteit beheersorganisatie

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2018 van VRLN hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw organisatie, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze managementletter 2018, uitgebracht aan het bestuur op 14 januari 2019, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2018 opgenomen. In deze managementletter hebben wij aangegeven welke zaken vóór de jaarrekeningcontrole 2018 opgepakt zouden moeten zijn.

Automatisering

Wij constateren dat een aantal controleverschillen voortkomen uit bevindingen die reeds zijn gerapporteerd in de managementletter. Wij vragen u daarom om onze aanbevelingen in de managementletter, gerelateerd aan het financieel afsluitingsproces, nogmaals in overweging te nemen.

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Kwaliteit beheersorganisatie

Frauderisico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (Standaard 240, "De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten"). Door beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij het algemeen bestuur als bij het management. Het is van belang dat het management, onder toezicht van het algemeen bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Voorwaardencriterium

Bevindingen

Wij hebben bij de controle over 2018 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol van VRLN. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ De naleving van het voorwaardencriterium
- ▶ De begrotingsrechtmatigheid
- ▶ Het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium
- ▶ De niet-financiële beheershandelingen

VRLN dient te voldoen aan de Aanbestedingswet, hierin is onder andere Europees aanbesteden geregeld. Het eigen aanbestedingsbeleid van VRLN maakt geen onderdeel uit van onze controle, dit aanbestedingsbeleid is niet vastgesteld door het algemeen bestuur en is tevens geen onderdeel van het normenkader.

Ten aanzien van Europese aanbestedingen hebben wij bij onze controle geen onregelmatigheden aangetroffen welke van materiële aard zijn. Wij merken echter op dat een verdere verbetering ten aanzien van de naleving van de Europese wet- en regelgeving op het gebied van aanbestedingen wenselijk is. Dit als gevolg van enkele constatering die wij tijdens onze controle hebben gedaan. Wij hebben op de volgende pagina's derhalve onze bevindingen en enkele aanbevelingen uitgewerkt.

Bevindingen

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben wij een aantal bevindingen. Deze bevindingen kunnen onderverdeeld worden in drie categorieën en worden hieronder verder toegelicht.

1. Aanbestedingswet is niet nageleefd

Wij zijn op crediteurniveau nagegaan of aanbestedingen gedaan zijn voor inkopen welke de Europese aanbestedingsnorm overschrijden. Hierbij hebben wij vastgesteld dat de inkopen bij twee crediteuren niet aanbesteed zijn terwijl deze wel de Europese aanbestedingsnorm overschrijden. Voor deze inkopen is derhalve de Aanbestedingswet niet nageleefd. Gezien de totale omvang van de inkopen voor deze twee crediteuren gezamenlijk in 2018 beneden onze goedkeuringstolerantie voor de jaarrekening blijft, heeft deze bevinding geen gevolgen voor ons rechtmatigheidsoordeel.

2. Inkopen binnen sociale regime

Bij de controle van de aanbestedingen hebben wij vastgesteld dat enkele aankopen van de organisatie behoren tot het sociale regime waarvoor een hogere aanbestedingsgrens van € 750.000 geldt. De inkopen bij deze leveranciers in de afgelopen vier jaar overschrijden niet deze hogere aanbestedingsgrens. Echter dienen de gegunde opdrachten op basis van meervoudig onderhands aanbesteden in het sociaal regime wel te zijn aangekondigd via Tendered. Deze formele aankondiging heeft niet plaatsgevonden. Wij merken deze bevinding aan als een formele rechtmatigheidsfout. Dit heeft geen gevolgen voor ons rechtmatigheidsoordeel.

3. Rechtmatigheidsonzekerheid

Wij hebben vastgesteld dat met een crediteur een contract afgesloten is voor de afname van diensten. De organisatie is echter niet in het bezit van een, door beide partijen, ondertekend contract. Wij hebben een bevestiging vanuit de leverancier ingezien dat dit contract afgesloten is. Echter gezien er geen getekend contract is, kunnen wij niet vaststellen of de verlengingsoptie terecht van toepassing is. Derhalve hebben wij onvoldoende zekerheid om een conclusie te vormen. Wij merken deze inkoop aan als een rechtmatigheidsonzekerheid. Gezien de omvang van deze inkoop binnen onze controletolerantie valt, heeft deze bevinding geen gevolgen voor de door ons af te geven controleverklaring. Wij adviseren u wel om een goed contractenbestand te hanteren. Wij verwijzen hiervoor ook naar onze aanbevelingen in de management letter.

Wij verwijzen tevens naar onze aanbevelingen op de volgende pagina.

Aanbevelingen

Op basis van onze controle stellen wij vast dat binnen de VRLN niet altijd een volledige inschatting wordt gemaakt ex ante van de verwachte kosten van een bepaald project. Daarnaast constateren wij dat er niet altijd een formele vastlegging is van de gronden waarom ervoor gekozen is om bij bepaalde hoge bestedingsniveaus wel of niet aan te besteden. Hierdoor is het niet altijd meer mogelijk om de reden hiervoor op een later moment aan te leveren. Als gevolg hiervan is de organisatie op dit punt in mindere mate in control en wordt ons controleproces bemoeilijkt. Het risico van deze constatering is dat toekomstige bestedingen mogelijk onrechtmatig zijn doordat ze de Europese aanbestedingsgrens overstijgen terwijl conform de wettelijke grondslagen een aanbesteding van toepassing was.

Op basis van onze constatering doen wij derhalve de volgende aanbevelingen:

- ▶ Wij adviseren om tijdig een volledige inschatting te maken van het project waarbij tevens mogelijke tegenvallers worden meegenomen (sensitiviteitsanalyse). In het geval dat de totale geschatte besteding van het project de Europese aanbestedingsgrens benadert, doen wij de aanbeveling om het nieuwe project Europees aan te besteden.
- ▶ Wij adviseren om (raam)contracten af te sluiten met leveranciers waarbij een significante afname wordt gedaan en waarbij dergelijke contracten nog niet zijn afgesloten. Op die manier heeft de organisatie beter inzicht op de diensten die vanuit een betreffende leverancier worden geleverd en kan een toekomstig bestedingsniveau beter worden ingeschat.
- ▶ Wij adviseren om een formele vastlegging te hanteren bij de initiële toetsing als er wordt gekozen om bij overschrijding van het grensbedrag niet aan te besteden. Formuleer hierbij de gronden en gehanteerde wettelijke uitzonderingen.
- ▶ Wij adviseren om periodiek bestedingen te identificeren die de afgelopen periode (bijvoorbeeld kwartaal of jaar) boven verwachting een niveau hadden en daarop te evalueren of deze bestedingen kunnen uitmonden tot een uiteindelijke besteding boven de Europese aanbestedingsgrens. Wij adviseren om hier vervolgens tijdig naar te handelen om te voorkomen dat de uiteindelijke bestedingen de Europese aanbestedingsgrens overstijgen.

Rechtmatigheidsbeheer

Begrotingscriterium

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Conform de hiervoor geldende voorschriften zijn wij nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijke voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door het algemeen bestuur geautoriseerde begroting. Uit de staat van baten en lasten blijkt voor enkele programma's dat de gerealiseerde lasten hoger zijn dan de begrote lasten. Wij stellen vast dat de gerealiseerde lasten passend zijn binnen de programmabegroting. Afwijkingen van de gerealiseerde lasten ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn in de jaarrekening toegelicht door het dagelijks bestuur. Wij hebben dan ook geen afwijkingen geconstateerd met betrekking tot begrotingsrechtmatigheid.

Misbruik of oneigenlijk-gebruik criterium

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Gedurende onze controle hebben wij geen aanwijzing ontvangen van misbruik en/of oneigenlijk gebruik die invloed heeft op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag. Wij onderkennen de stappen die u heeft gemaakt ten aanzien van het verder verankeren van risicomanagement binnen de organisatie.

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces 21

SISa-bijlage 25

Bijlage – Onafhankelijkheid en controleproces

Onafhankelijkheid

Impact regels op relatie VRLN en EY

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO, die wij hieronder hebben opgenomen betreffen:

- ▶ langdurige betrokkenheid;
- ▶ samenloop van dienstverlening;
- ▶ geschenken en giften.

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ drs. N.A.J. Silverentand RA betrokken sinds boekjaar 2016;
- ▶ M.G.H. Horbach MSc RA betrokken sinds boekjaar 2017.

Wij brengen u tijdig op de hoogte van belangrijke teamwisselingen. Intern beschikken wij over interne overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt van een teamwisseling.

Bijlage – Onafhankelijkheid en controleproces

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's (organisatie van openbaar belang) is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurance-diensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance-dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is, geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance-dienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is;
- ▶ een verwerkwijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance-team twijfelt of deze verwerkwijze passend is;
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Volledigheidshalve merken wij op dat VRLN valt onder de categorie niet-OOB's.

Geschenken en giften

Er is geen sprake van door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat wij zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van VRLN.

Verantwoordelijkheid

Conform de door u aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2018 van VRLN. Het is de verantwoordelijkheid van het bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met de van toepassing zijnde grondslagen van financiële verslaggeving. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Bijlage – Onafhankelijkheid en controleproces

Controleaanpak en -uitvoering	Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol. De aard van onze controle opdracht is nader uiteengezet in onze opdrachtbevestiging d.d. 11 oktober 2018. Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is de naleving van het inkoop- en aanbestedingsbeleid als een verhoogd risico voor de jaarrekening 2018 onderkend. In het hoofdstuk rechtmatigheidsbeheer hebben wij gerapporteerd over onze werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Wij dienen het algemeen bestuur te informeren over fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Er is ons niets gebleken van zaken die dienen te worden gemeld.
Fraude	

Bijlage – Onafhankelijkheid en controleproces

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt het bestuur de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van de gebruikelijke, hierna vermelde goedkeuringstolerantie.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Op grond van het controleprotocol bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 650.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 1.950.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door ons bepaald op 5% van de goedkeuringstolerantie.

Bijlage – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door u samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2019 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2018	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)	n.v.t.	0	n.v.t.